

Список використаних джерел

1. Василик О.Д. Податкова система України [Текст] : навч. посіб. / О.Д. Василик. – К.: ВАТ «Поліграфкнига», 2004. – 478 с.
2. Іванов Ю. Функції податків та податкове регулювання [Текст] / Ю. Іванов // Формування ринкової економіки в Україні. – 2009. – № 19. – С. 36–43.
3. Єфименко Т. І. Податкове регулювання економічного розвитку [Текст]: автореф. дис. на здобут. наук. ступеня д-ра. екон. наук. / Т. І. Єфименко. – К., 2003. – 37 с.
4. Крисоватий А. І. Податковий менеджмент: навчальний посібник [Текст] / А. І. Крисоватий, А.Я. Кізима. – Тернопіль, 2004. – 304 с.
5. Крисоватий А.І. Теоретичні обґрунтування механізму податкового регулювання інноваційної діяльності [Електронний ресурс] / А.І. Крисоватий // Електронне наукове фахове видання «Ефективна економіка» – №12. – 2013. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2614>.
6. Податковий менеджмент [Текст] : підручник / Ю.Б. Іванов, А.І. Крисоватий, А.Я. Кізима, В.В. Карпова. – К.: Знання, 2008. – 525 с.
7. Крючкова Н.М. Механізм податкового регулювання економічного розвитку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.dspace.onu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/259/1/55-62.pdf>.

Чернявська Любов

старший викладач

Черкаський навчально-науковий інститут

ДВНЗ «Університет банківської справи»

м. Черкаси

ІСТОРИЧНИЙ ТА ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ДІЯЛЬНОСТІ КРЕДИТНИХ СПІЛОК У СФЕРІ КРЕДИТУВАННЯ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

Поліпшення економічної ситуації в Україні залежить не тільки від зусиль держави, а й від внеску фінансових посередників, їх спроможності стабілізувати фінансові ресурси для інвестування реального сектору. Саме кредитна спілка, як небанківська фінансово-кредитна установа, може відіграти важливу роль у розвитку вітчизняної економіки, створювати додаткову можливість у залученні заощаджень громадян та розширенні можливостей підприємств у виборі джерел фінансування.

Кредитна спілка, на відміну від інших фінансових установ, створюється групою громадян для самозабезпечення фінансовими послугами і не має на меті одержання прибутку. В цьому полягає специфіка кредитної спілки, адже з одного боку, вона є фінансовою установою, а з іншого, – неприбутковою кооперативною організацією. Члени кредитної спілки є одночасно і власниками, і клієнтами спілки.

Слід відзначити, що кредитна кооперація існує давно та має позитивний досвід. Так, засноване у 1871 р. у Сокиринцях Полтавської губернії ощадно-позичкове товариство проіснувало майже 60 років. У 1908 р. воно обслуговувало 8 волостей, 25 сіл, загалом – майже 25 тисяч осіб. У період Столипінської аграрної реформи у селі Стара

Барда завдяки діяльності кредитної спілки було побудовано молокопереробний завод, село вдалося електрифікувати і телефонізувати, створити дослідницьку тваринницьку ферму тощо. Для цих спілок була характерна необмежена солідарна відповідальність членів за їх боргами, що підвищувало платоспроможність спілки та забезпечувало можливість одержання в державному або комерційному банку значний довгостроковий кредит, з якого формувався позичковий фонд [1, с. 42–43].

Подібний механізм покладено і в основу класичної німецької системи райфайзенівської спілки, яка з тими чи іншими модифікаціями застосовується не тільки у сучасній Німеччині, а й у Бельгії, Нідерландах, Франції тощо [2, с. 231].

Забезпечення кредитних зобов'язань спілки перед банком майном її членів робить надання банком коштів кредитній спілці операцією з низьким ризиком, тому відсоток за кредитом буде меншим, а строк його повернення – більшим.

Цікавим у цьому плані є досвід кредитної спілки «Каса взаємодопомоги», створеної у Полтаві. Кредити, які надаються спілкою своїм членам, забезпечуються «позиковим колом», тобто круговою порукою усіх інших членів спілки. Саме застосування кругової поруки принесло успіх цій кредитній спілці [3, с. 227]. Однак, з правової точки зору Полтавський досвід викликає сумніви.

Аналіз зарубіжного досвіду діяльності кредитних спілок показує, що для залучення значного за обсягом капіталу спілки повинні об'єднуватися у потужні фінансово–кредитні установи. Так, переважна більшість кредитних спілок Франції, що діють у сфері сільського господарства, об'єднані у єдину систему кас взаємодопомоги Credit Agricole Mutuel. Вона складається з трьох рівнів – національного, регіонального і місцевого та значною мірою подібна до банківської групи [4, с. 57]. Така ж трирівнева система кредитних спілок створена і у Німеччині. Щоправда, якщо у Франції національна ланка «Креді Агріколь» являє собою небанківську фінансову установу, то національна ланка німецької райфайзенівської системи створена у формі кооперативного банку [2, с. 231].

Вважаємо, що в Україні необхідно вдосконалювати механізми сприяння об'єднанню кредитних спілок у спілки вищого рівня, оскільки це призводитиме до збільшення обсягів капіталу, що залучається кредитними спілками у сферу малого бізнесу, в тому числі і у галузі аграрного виробництва.

Список використаних джерел

1. Духневич, А. Перспективи розвитку і правове регулювання діяльності сільської кооперації у формі кредитних спілок [Текст] / А. Духневич // Право України. – 2001. – № 9. – С. 41–43.
2. Лишанский, М.Л. Финансы в сельском хозяйстве [Текст] : Учебн. Пособие для вузов. / Лишанский М.Л., Маслова Б.И. – М.: Финансы, Юнити, 1999. – 430 с.
3. Гончаренко, В.В. Концептуальні напрями вирішення проблеми кредитування аграрного сектора [Текст] / В.В. Гончаренко // Регіональні перспективи (Полтава). – 2000. – № 2. – С. 227–229.
4. Гавальда, К. Банковское право (Учреждения – Счета – Операции – Услуги). Пер. с фр. / Гавальда К., Стуфле Ж. Под ред. В.Я. Лисняка. – М.: АО «Финстатинформ», 1996. – 480 с.

